

..Μία κατ' εκείνους εχρημάτισε και η νυν εις ευφημίαν και μνήμην προκειμένη αγία, η οποία ωρμάτο εκ της πόλεως των Αθηνών, μητρός μεν Συρίγης, πατρός δε Αγγέλου Μπενιζέλου τουπίκλην, από του οποίου το γένος εισέτι και νυν διασώζεται εν Αθήναις, αμφοτέρων φιλευσεβών, ευγενών και πλουσιών.

Μάλιστα η ειρμημένη Συρίγα όσο είχε την εξωτερική υπερηφάνειαν και πλουσιότητα, τόσον επλούτει και την εσωτερικήν, ούσα κατάκοσμος από διαφόρους αρετάς και το πλέον από την χριστομίμητον ελεημοσύνην. Ούσα δε στείρα και άγονος και περί τούτου ως εικός λυπούμενη, δεν επρόσδραμε εις ανθρωπίνας τέχνας και ιατρείας, καθώς ομοιοπαθείς γυναίκες συνηθίζουν την σήμεραν, αλλά γενναίω φρονήματι μιμουμένη την θεοχαρίτων εκείνην και προφήτιδα 'νναν, κατέφυγε μετά πίστεως προς την παντοδύναμον και πανάγαθον Ιατρόν και εις την μεσιτείαν της Αειπαρθένου και Θεοτόκου Μαρίας, εκλιπαρούσα ταύτην θερμώς να διαλύση την επώδυνον στείρωσιν. Και γε της δεήσεως ου παρήκουσεν ο το θέλημα των φοβουμένων αυτόν ποιών Κύριος. Εν μια γαρ των ημερών εισελθούσα κατά το ειωθός αυτή εις τον της Θεοτόκου Ναόν και από τον κόπον της συντόνου και επιμόνου προσευχής αποκοιμηθείσα ολίγον, βλέπει ότι εξήλθεν εκ της θεομητορικής εικόνας φως μέγα και έκλαμπρον και εμβήκεν εις την κοιλίαν της και ούτως αφυπνώσασα και καθ' εαυτήν κρίνουσα το οραθέν, έλαβε πληροφοριαν, πως επέτυχε της αιτήσεως, ο και εγένετο. Μετ' ολίγον γαρ συλλαβούσα, εγέννησε θυγατέρα και επωνόμασεν αυτήν Ρεβούλαν. Η οποία ως τέκνον δι' ευχής θεόθεν δεδωρημένον εξ απαλών ονύχων προεμήνυε τα μετά ταύτα ενάρετα αυτής και θεοειδή κατορθώματα και όσον ήυξανε κατά την σωματικήν ηλικίαν, τόσον προέκοπτε και κατά την ψυχήν, έχουσα και προσεχές το παράδειγμα της μητρός της και ως δένδρον πεφυτευμένον παρά των υδάτων τας διεξόδους, έσπευδε να αποδώση εκατονταπλασίονα τον καρπόν.

Λοιπόν φθάσασα τον δωδεκαετή χρόνον της ηλικίας της, εζητήθη επί γαμική συζυγία παρά τινός των τότε πρωτίστων της πόλεως, αλλ' αύτη η αοιδιμος τρέφουσα πόθον εις την καρδίαν της εις το να φυλάξη την παρθενίαν και ασκητικώς να πολιτευθή, το μεν πρώτον απέβαλε το τέτοιον ζήτημα ως απαδον εις τον θεοφιλή της σκοπό. 'Υστερον δε από την πολλήν βίαν και τας ενοχλήσεις, όπου καθ' εκάστην οι γονείς αυτής έκαμναν, δικαιολογούμενοι ότι δεν έχουν διάδοχον έταιρον της ενούσης αυτής περιουσίας, έστερξε και ακουσίως και συνεζεύχθη νομίμω ανδρί, όστις με το να έτυχε γνώμης σκληράς και σχεδόν απανθρώπου, την έθλιβεν καθημερινώς με διαφόρους κακώσεις και τιμωρίας. Η δε αείμνηστος υπομένουσα ευχαρίστως ένα τοιούτον τύραννον και όχι ομόζυγον, επραγματεύετο παντοιοτρόπως την σωτηρίαν και την διόρθωσίν του, πότε μεν τον Θεόν παρακαλούσα να μεταβάλη του τρόπου αυτού το εκτεθριωμένον και φαύλον, πότε δε αυτόν εκείνον νουθετούσα και διελέγχουσα. Και έτσι επέρασε μετ' αυτού τρεις όλους χρόνους δια πολλών θλίψεων και βασάνων, έως οπού ο Θεός, βλέπων την ταύτης υπομονήν και το εκείνου αμετανόητον, τον εθέρισε με το δρέπανον του θανάτου.

Η δε Αγία μετά την αυτού αποβίωσιν διέτριβε του λοιπού εις το πατρικόν της σπήτιον προς ένα και μόνον σκοπόν αφορώσα, το πώς να ευαρεστήση εις τον Θεόν με όλα τα είδη της

αρετής, τον οποίον και καθικέτευεν νυκτός και ημέρας δια να την ενισχύση εις τον και πρότερον είχε σκοπόν, με όλον οπού πάλιν οι γονείς της δεν έπαυον από του να της προβάλλουν καθ' εκάστην και δεύτερον γάμον, διότι εξητείτο επιμόνως παρά πάντων των εν τη πόλει περιφανών δια τε το ευγενές και περιόν του πλούτου. Αλλ' ήσαν πλέον «αδάμαντα παίοντες και λίθον εψώντες», κατά την παροιμίαν. Μάλιστα, οπού ως θυσίαν αινέσεως τω Κυρίω προσέφερον, ηξιώθη και θείας οπτασίας επιστηρίζουσας αυτήν εις την θεοφιλή και θεάρεστον γνώμην.

Δέκα χρόνοι ήσαν της χηρείας της περασμένοι και οι μεν γονείς αυτής αφέντες τας εν γη διατριβάς απέρασαν εις την άλλην ζωήν, η δε Αγία ελευθερωθείσα από τέτοια εμπόδια και δοξάσα τον Θεόν, ήρξατο εν ταπεινοφροσύνη πνεύματος ασκητικωτέρας διαγωγής, νηστείας, αγρυπνίας και προσευχαις σχολάζουσα και ως φιλόπονος μέλισσα ειργάζετο το γλυκύτατον μέλι της αρετής. Και πρώτον μεν δι' εν οράματι επιταγής του Αγίου Ανδρέου του Πρωτοκλήτου οικοδομεί Παρθενώνα, επ' ονόματι τούτου τούτον τιμήσασα, με ικανά κελλία και άλλα αναγκαία οικοδομήματα και περιοχάς και τον επροικοδότησε με μετόχια και υποστατικά ικανά προς αναγκαίαν ζωοτροφίαν των εν αυτώ μοναζουσών, ο οποίος Παρθενών σώζεται εν Αθήναις μέχρι της σήμερον, Θεού χάριτι κατοικημένος από μοναζούσας παρθένους και πλουτισμένος ου μόνον με υποστατικά διάφορα και μετόχια, ως προείρηται, αλλά και με πολυειδή χρυσοῦφанта ιερατικά και σκεύη δια τας ετησίους ιερατικές τελετάς και ολονυκτίας όπου επιτελούνται και προ τούτων πάντων σεμνυνόμενο και εγκαλλωπιζόμενος με τον θησαυρόν του τιμίου αυτής και αγίου Λειψάνου, το οποίον είναι αποτεταμιευμένον και αποθεθειμένον εις το δεξιόν μέρος του Ιερού Βήματος, παρά πάντων ευλαβώς ασπαζόμενον και θαυμαστήν αποπνέον την ευωδίαν εις εναργή μαρτυρίαν και σημείο της αγιότητας.

Ύστερον δε, μετά την του Παρθενώνος λέγω τελείωσιν, πρώτη αυτή κειραμένη την κόμην, Φιλοθέη μετονομασθείσα, ως εν σταδίω της ασκήσεως αυτώ εισεπήδησε, συνεπαγομένη μεθ' εαυτής και τας θεραπαινίδας, όπου είχε διατρίβουσα εν τω πατρικώ αυτής οίκω ούσας παρ' αυτής προκατηχημένας και προπαρασκευασμένας εις την κατά Θεόν πολιτείαν. Ου μην δε αλλά και ουκ ολίγαι των εν τη πόλει περιβλέπτων παρθένων ασμένως αποτασσόμεναι τοις προσκαιροίς και φθειρομένοις του κόσμου τούτου τερπνοίς και το μοναχικόν ενδυόμεναι Σχήμα, υπό καθηγουμένη τη μακαρία τήδε υπετάσσοντο και υπέκυπτον. Διότι, ποία ακούουσα τα ψυχοσωτήρια εκείνης και γλυκύτατα λόγια ή ποία το πράον της γνώμης και την πάσαν των αγαθών σύρροιαν κατανοούσα δεν ήθελε ελκυθή ως υπό μαγνήτου ο σίδηρος; Το δε εις τους δεομένους συμπαθές και φιλόανθρωπον και την καθημερινήν φροντίδαν και έγνοιαν, οπού είχεν υπέρ αυτών, ποιούσα και λέγουσα μετά Παύλου, « τίς ασθενεί και ουκ' ασθενῶ ;» ποίος ήθελεν ημπορέσει αξίως να επαινέση ; Τα Νοσοκομεία και Ξενοδοχεία, οπού ολίγον μακράν του Μοναστηρίου έκτισεν, είναι αρκετόν τεκμήριον της φιλοικτίρμονος εκείνης και ευσπλαγχνικωτάτης ψυχής, εις τα οποία εισερχομένη η ίδια αυτή επεσκέπτετο τους διάφορους νοσήμασι κατεχομένους, ου μόνον με όλα τα προς τροφήν και σωματικήν ανάπαυσιν αναγκαία, αλλά και με παραμυθητικά και ευαγγελικά λόγια, διατρέφοντα την ψυχήν, γινομένη τα πάντα τοις πάντοις, ίνα τους πάντας κερδήση, κατά τον Παύλον ή τους πλείονας.

Ούτω γουν ώστινος πηγής πολυχεύμονος ελέους και συμπαθείας της Αγίας γνωριζομένης και λεγομένης και πάντων των χρηζόντων προς αυτήν συρρεόντων, συνέβη το Μοναστήριον

να καταντήση εις εσχάτην πτωχείαν και αι εν αυτώ μονάζουσαι ήρχισαν να γογγύζουν κατά της Αγίας και να μικροψυχούν δια την στέρησιν των προς το ζην αναγκαίων. Αλλ' η θεοχαρίτωτος αυτή δεν έπαυε από του να τας νουθετή λέγουσα, ότι να έχουν πίστιν εις τον Θεόν, τον και τους νεοσσούς των κοράκων τους επικαλουμένους αυτόν διατρέφοντα και να στέκωσι στερεαί εις τα αψευδέστατα αυτού και πανάγια λόγια, οπού λέγουν: « ζητείτε πρώτον την βασιλείαν του Θεού και την δικαιοσύνην αυτού και ταύτα πάντα προστεθήσεται υμίν ». Το οποίον και έγινε μετ' ολίγας ημέρας εμπράκτως δια μέσου δύο αρχόντων, οιτινες κατά θείαν νεύσιν ήλθον χάριν προσκυνήσεως εις το Μοναστήριον και έδωκαν τη Αγία μιαν πλουσιοπάροχον ελεημοσύνην και έτσι αι αδελφαί εδόξασαν τον πλουτοδότην Θεόν και εθαύμασαν την προς αυτόν της Αγίας αδιστακτον πίστιν.

Ήσαν δε κατ' εκείνο του καιρού υπό τους Αγαρηνούς γυναίκες αιχμάλωτοι από διαφόρους τόπους εν ταις Αθήναις. Αλλ' την συμπάθειαν και φιλανθρωπίαν και πειρασμούς και κινδύνους, οπού υπέρ της εκείνων σωτηρίας και αναρρύσεως υπέμεινεν η αείμνηστος, πας λόγος αδυνατεί προς αξίαν να παραστήση. Ημείς όμως εν εκ πολλών ειπόντες, θέλομεν κάμει τους αναγινώσκοντας να συμπεράνουν ποταπήν ζέσιν και πόθεν είχε η όντως φιλόθεη Φιλοθέη υπέρ της των αδελφών σωτηρίας. Τέσσαρες γυναίκες αιχμάλωτοι ακούσασαι την της Αγίας φήμην και ευκαιρίας τυχούσαι, εδραπέτευσαν από τους αυθέντας τους, όπου τους εβίαζαν εις την της πίστεως εξάρνησιν και κατέφυγον προς αυτήν. Η οποία με την συνηθισμένην της ευμένειαν και φιλοφροσύνην αυτάς υποδεξαμένη, και νουθετήσασα ικανώς εις το να στέκουν ανδρείαι εις τους υπέρ πίστεως κινδύνους και να μην λυπούνται πολλά δια τη δουλείαν, επαπατηρούσε καιρόν αρμόδιον εις το να τας κατευοδώση εις τα ίδιας αυτών πόλεις. Ου πολύ το εν μέσω και οι κύριοι των φυγάδων μαθόντες τα γενόμενα, ώρμησαν ως άγριοι θήρες εις την κέλλαν της Αγίας και αρπάσαντες αυτήν, και τοι γε ούσαν κλινοπετή ημέρας πολλάς, παρέστησαν τω τότε ηγεμόνι, μουσουλμάνω και αυτώ όντι, και την έβαλαν εις σκοτεινήν φυλακήν. Η δε χαρείσα επί τούτω μάλλον ή λυπηθείσα, ήτο έτοιμη να θυσιάση και αυτήν την ζωήν, παρά να προδώση τας ικέτιδας εκείνας γυναίκας, δεικνύουσα εμπράκτως την λέγουσαν εν Ευαγγελίοις φωνήν : «μείζονα ταύτης αγάπη ουδείς έχει, ινα τις θη την ψυχήν αυτού υπέρ των φίλων αυτού». Ποίος ήθελε κρίνη ολιγώτερον τούτο από εκείνο, οπού έκαμε πάλαι ο μέγας Πατήρ ημών και ουρανοφάντωρ Βασίλειος; Ούτος γαρ δια μια χήραν γυναίκα των ευγενών, όπου εβιάζετο τότε από τον ύπαρχον εις δευτέρου γάμου κοινωνίαν και εις διαφέντευσιν της οικείας σωφροσύνης κατέφυγε προς αυτόν, αντέστη γενναιοφρόνως και μετά χαράς πρότερον ήθελε προτείνει εις σφαγήν τον αυχένα, παρά να προδώση την σώφρονα εκείνου χήραν. Και περι τούτου ανάγνωθι και στοχάσου πόσον υπερθαυμάζεται εις τον επιτάφιον αυτού λόγον, οπού συνέγραψεν ο ομότροπος αυτώ και σύγχρονος Γρηγόριος ο Θεολόγος.

Τη επαύριον πάλιν συνάγεται πλήθος πολύ των Αγαρηνών, και ως κατά του Κυρίου πάλαι οι Ιουδαίοι, εβόων το « ένοχος θανάτου έστί ». Τότε ο ηγεμών εκβαλών της φυλακής την αγίαν της επροέβαλε να διαλέξη από τα δύο το εν, ήτοι δηλονότι το δια ξίφους θάνατον ή την εξόμωσιν της θειοτάτης και ευαγούς ημών λατρείας. Αλλ' ω της εκείνου ανοίας και ματαιοφροσύνης, εις ποίαν πέτραν τα βέλη της αθείας εδοκίμασε να ρίψη ο δειλαιος! «Εγώ, λέγει, ω ηγεμών, διψώ να υπομείνω διάφορα είδη κολαστηρίων δια το όνομα του Χριστού, το οποίον εξ όλης ψυχής και καρδίας Θεόν αληθινόν και άνθρωπον τέλειον λατρεύω και προσκυνώ και μου κάμνεις μεγάλην χάριν, αν μια ώραν προτύτερα με ήθελες εξαποστείλει προς αυτόν δια του μαρτυρικού τούδε στεφάνου». Με τέτοια λόγια τω τυράννω

αποκριθείσα η τρισολβία και φερώνυμος Φιλοθέη, βέβαια εντός ολίγου ήθελε τελειωθή δια μαρτυρίου ανίσως και μετ' ου πολύ κατά θείαν άντικρυς βούλησιν δεν ήθελαν προφθάσει τινές των χριστιανών και την πάσαν αλήθειαν ερευνήσαντες και τον κριτήν καταπραΰναντες, ήθελαν την ελευθερώσει. Και ούτως απήλθεν εις τα ίδια η Αγία Μάρτυς αναίμακτος, καθώς επί Κωνσταντίνου του Μεγάλου ο μυροβλήτης Νικόλαος, και πάλιν μετά πολλών ετών περιόδους ο από Θεσσαλονίκης Γρηγόριος ο Παλαμάς.

Τέτοια περιστατικά άρα γε να επροξένησαν εις την Αγίαν καμμίαν ψυχρότητα ή αμέλειαν εις τον δρόμο της αρετής; Ουδαμώς. Αλλ' έκτοτε πάλιν η παμμακάριστος των με όπισθεν επιλανθανομένη, τοις δε εμπροσθεν επεκτεινομένη, δεν έπαυε καθ' εκάστην από τας συνηθισμένας της αγαθοεργίας, ου μόνον την ιδίαν της την ψυχήν κατακοσμούσα με όλην την καλλονήν και ευπρέπειαν των αρετών, αλλά και των άλλων τους μεν επιστηρίζουσα εις το καλόν, τους δε βελτιούσα και εις μετάνοιαν άγουσα. Δια τούτο και αποκλειστικώς διεπέρασεν εις την νήσον Τζιαν, ένθα προ πολλού είχε οικοδομημένον Μετόχιον, δια να αποστέλλη τας μοναζούσας εκείνας παρθένους, οπού είχαν φόβον από διάφορους αιτίας να διατριβώσιν εν Αθήναις και επιμείνασα εκεί χρόνον συχνόν, και τας ασκουμένας αδελφάς θεαρέστως κατηχήσασα εις της μοναδικής ζωής την ακρίβειαν, επέστρεψε πάλιν εις τας Αθήνας. Τις αριθμήσει πλέον τα μετά την επάνοδον αυτής ένθεα κατορθώματα; Την εις τους δεομένους αφθονίαν, το φιλόξενον, τας παννυχίους στάσεις, την άκραν εγκράτειαν ; Ούτως ουν εν πράξει και θεωρία τελείως τον εαυτής βίον ρυθμίσασα, ηξιώθη παρά Θεού να επιτελή θαυμάσια, από τα οποία θέλομεν ειπει εν εις μαρτυρίαν.

Νεανίας τις, ποιμήν προβάτων, δεδομένος εκ νεαρής ηλικίας εις κλεψίας και άλλας ραδιουργίας, κατά Θεού παραχώρησιν κατεκρατήθη υπό του Σατανά, όθεν γυμνός και τετραχηλισμένος εφέρετο εις όρη και σπήλαια, θέαμα όντως ελεεινόν. Πολλάκις όταν ήρχετο εις τον εαυτόν του εσύχναζεν εις τα πέριξ μοναστήρια δια να εύρη ιατρείαν του πάθους του, πλην εις μάτην. Τέλος πάντων παρ' άλλων οδηγηθείς προσήλθε και τη Αγία, η οποία ευσπλαγχνιθείσα αυτόν, μετά συντόνου και εκτενούς προσευχής τον ελύτρωσε της διαβολικής εκείνης μάστιγος και νουθετήσασα αυτόν ικανώς τον εκούρευσε και Μοναχόν και ούτως επέρασε το υπόλοιπο της ζωής του εν μετanoία και ασκήσει, θαυμαζόμενος υπό πάντων.

Πολλοί λοιπόν τόσο εκ της ίδιας πολιτείας των Αθηνών, όσον και εκ των πέριξ κωμών ακούοντες την φήμην της Αγίας, προσερχόμενοι ελάμβανον ψυχικάς και σωματικάς ιατρείας, όθεν δια την τοιαύτην ενόχλησιν και δια το πλήθος των Μοναζουσών, οπού καθ' εκάστην ημέραν ηύξανον και εστεναχωρείτο το Μοναστήριον, επαρακινήθη η Αγία και ωκοδόμησε και έτερον μακράν ολίγον της πόλεως εις τόπον λεγόμενον Πατήσια, προς τελειότεραν ησυχίαν των αδελφών, εις το οποίο συχνάζουσα συνεφιλοσόφει και συνησκείτο μετά των υπ' αυτήν. Όπως δε ηξιώθη η αείμνηστος και μαρτυρικού ήδη τέλους, ακούσατε.

Των εκ της 'γαρ τινές τρέφοντες προ πολλού κατ' αυτής μίσος και έχθραν ανείκαστον δια τας αιτίας εκείνας, οπού εν προοιμίαις ειρήκαμεν, επήγαν δια νυκτός εις το εν Πατήσιοις ειρημένον Μονύδριον (έτυχε δε τότε να επιτελήται η μνήμη του Αγίου Ιερομάρτυρος Διονυσίου του Αρεοπαγείτου και η Αγία μετά των λοιπών αδελφών να προσμένωσι τω θείω Ναώ, ολονύκτιον ακολουθίαν ποιούσαι) και εισπηδήσαντες πέντε εξ αυτών, ήρπασαν την

Αγίαν και από τας περισσάς μάστιγας και τα τραύματα την άφησαν σχεδόν ημιθανή. Η δε επί τούτω πολλές ευχαριστίας τω Θεώ αναπέμψασα, μετ' ολίγον καιρόν των πληγών εκείνων εδέξατο το μακάριον τέλος και απήλθε προς τας ουρανίους Χοροστασίας κατά το χιλιοστόν πεντακοσιοστόν ογδοηκοστόν ένατον έτος από Χριστού, του Φεβρουαρίου μηνός δεκάτην ενάτην.

Αυτά είναι, αγαπητοί αδελφοί, της αιδιμου και όντος φιλοθέου Φιλοθέης τα ένθεα κατορθώματα, την οποία ας αγωνίζεται καθ' ένας να μιμηται το κατά δύναμιν, ο μεν το εις τους δεομένους αυτής κοινωνικόν και ευμετάδοτον, ο δε το εν πειρασμοίς και θλίψεσι καρτερικόν και ευχάριστον. Άλλος το εν νηστείαις και προσευχαίς οίον ασώματόν τε και άϋλον και άλλος άλλο, ως έκαστος έχει κλίσεως και δυνάμεως και ας μη προφασίζώμεθα προφάσεις εν αμαρτίαις, λέγοντες, ότι τάχα αύται αι θεάρεστοι και ενάρετοι πράξεις εγίνοντο τον τότε καιρόν. Αύται αι αιτιολογίαι είναι μάταιαι και διαβολικαί. Διότι ο Θεός ως παντοδύναμος και πανάγαθος επίσης, πάντοτε δίδει εις όλους την χάριν του και θέλει πάντας σωθήναι, παρ' ημών δε μόνον την προαίρεσιν και την κλίσιν εις το καλόν απαιτεί, καθώς το βλέπομεν και από άλλα παραδείγματα, μάλιστα από την προκειμένην Αγίαν. Δεν ήτο και αυτή φύσεως ασθενεστέρας, καθό γυνή; Δεν ήτο εις τον καιρόν εκείνον, καθ' ον την σημερον και ημείς; Δεν απήντησε τόσους και τόσους πειρασμούς, και εμπόδια εις τον δρόμο της πολιτείας της; Αλλ' όμως κανένα από αυτά δεν εδυνήθη να παραλύση και να ψυχράνη την ζέσιν και αγάπην οπού ειχε προς τον Θεόν. Δια τούτο και ημείς ας αγωνισθώμεν τον δυνατόν τρόπον να προσφέρωμεν εις τον Θεόν κανέναν καρπόν αρετής, δια να μη έλθη καιρός να μετανοήσωμεν ανωφελώς. Ας εκριζώσωμεν καν από την ψυχή μας τα πάθη εκείνα, όπου είναι αναπολόγητα και παρά Θεώ και παρά ανθρώποις, λέγω τον φθόνον, την κατάκρισιν, την μνησικακίαν, δια να μην ηθέλαμεν γένη ένοχοι της αιωνίου κολάσεως, αλλά θεαρέστως πολιτευσάμενοι, ηθέλαμεν αξιωθή της επουρανίου βασιλείας, χάριτι και φιλανθρωπία της υπερφώτου και παναγίας Τριάδος, και δια πρεσβειών της οσίας και θεοφόρου μητρός Φιλοθέης. Αμήν.

†Διονυσίου Ψαριανού, Επισκόπου Ρωγών,
Εκδ. Αποστολική Διακονία, 1953, σελ. 55-62